

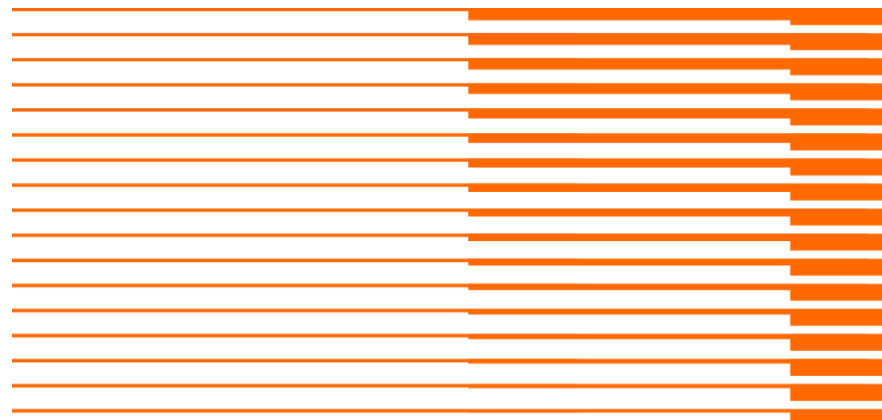
Koksne, Bioekonomika, Noturība

«Drošības miljards Latvijai»

Uldis Biķis, AS «Latvijas Finieris» padomes priekšsēdētājs

LMSP 10.konference “Ilgtspēja un resursi zemes pārvaldībā: sadarbība krīzes un pārmaiņu laikā”

30/10/2025

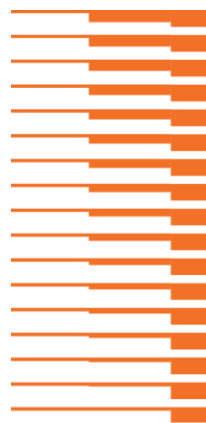

Latvijas Finieris Īsumā

■ PAMATBIZNESS – BĒRZA SAPLĀKSNIS

- Ražošana 4 valstīs Baltijas jūras reģionā (Baltija + Somija), pārstrādājot ~**1 miljonu m³** bērza apaļkoksnes (**LV 55%**)
- Apgrozījums ~**410 milj. EUR**, ~**2500 darbinieku**
- Galvenie rādītāji, īpatsvars no Pievienotās Vērtības:
  - R&D 1% & 7,8% (vidēji pēdējos 3 gados)
  - Atbalsts Ukrainai 2% (kopš 2022.g. 1.marta)
  - Izglītībai 1%
- **85% no EBITDA reinvestēti**

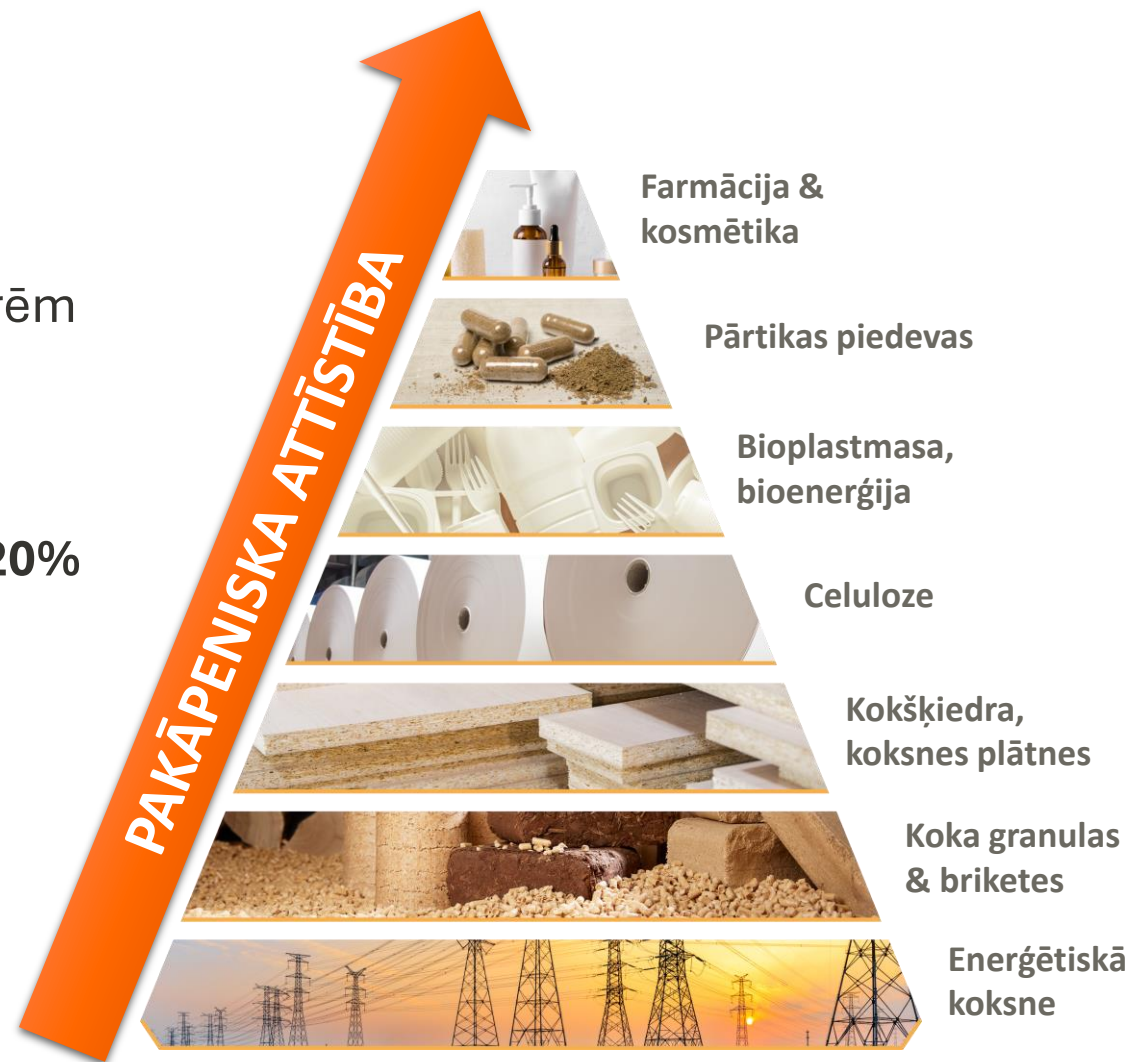

Bioekonomika – Latvijas tagadne un nākotne

- Meža nozare – mežsaimniecība un kokrūpniecība – šobrīd veido ap **6% no Latvijas IKP**
- Kopā ar lauksaimniecību u.c. bioekonomikas nozarēm tas jau sastāda ap **12% no IKP**
- Ievērtējot netiešo ietekmi saistītajās nozarēs – transports, būvniecība, izglītība u.c. – kopā jau ap **20% no IKP rodas no zemes izmantošanas Latvijā**

**LATVIJĀ
KATRS PIEKTAIS EIRO
RODAS NO ZEMES
APSAIMNIEKOŠANAS**

Esam uz pareizā ceļa: koksnes renesanse arhitektūrā (daži no finālistiem 2025.gada Latvijas Arhitektūras balvai)

Koka bērnodārzs Salaspilī

[Avots: Gada balva 2025 - Latarh](#)

Kokaudzētava "Zābaki"

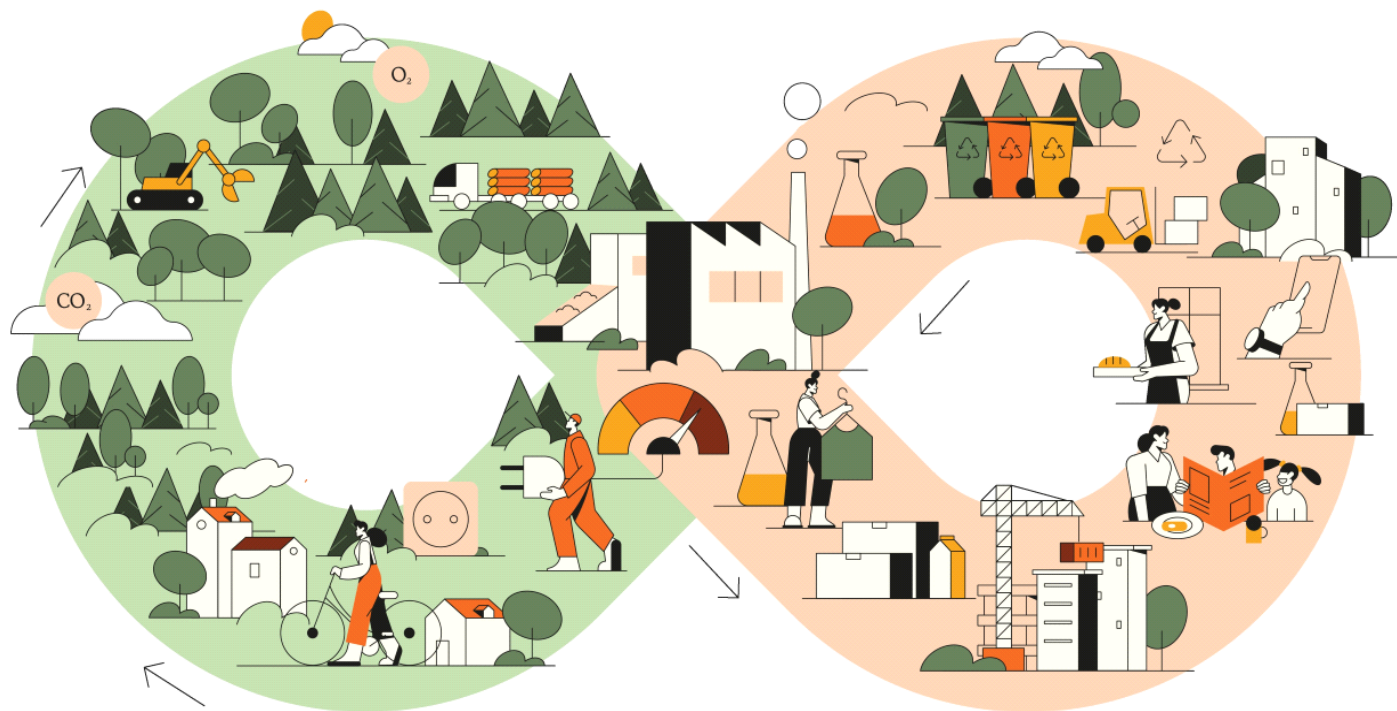

Koka un kaļķa māja

Modernai bioekonomikai nepieciešama pieeja ilgtspējīgiem resursiem

**ILGTSPĒJĪGA
ZEMES
IZMANTOŠANA**

**MODERNI
BIOMATERIĀLI**

LĪDZSVARS – DABAI, AINAVAI UN LABKLĀJĪBAI

10%
Stingrie
liegumi

+ **20%**
Multi-
funkcionāli

+ **70%**
Produktīvi,
zinātniski

SADARBĪBĀ AR IZGLĪTĪBU & ZINĀTNI

Mēs nesākam no nulles -
«kailcirte nav kailcirte»
jau kopš 1997.gada

SAGLABĀ DABAS VĒRTĪBAS

→ Veicot mežsaimnieciskos darbus, tiek aizsargātas dabas un kultūrvēsturiskās vērtības. Mežsaimnieciskie pasākumi tiek rūpīgi plānoti, izvērtējot, ko drīkst zāgēt un kas noteikti jā saglabā.

JEBKURĀ MEŽĀ DARBU LAIKĀ TIEK AIZSARGĀTI VĒRTĪGI DABAS ELEMENTI.

- 1 EKOĻOĢISKAIS KOKS** ir liels un vecs koks ar labi attīstītu vainagu un resniem zariem. Uz tā veidojas dzīvnieku retām sugām, kas piemērojušas dzīvei uz šādiem kokiem, piemēram, tajā ligzdo var veidot mazais erglis.
- 2 LIELA PUTNA LIGZDA** mežā tiek saglabāta reljē ar apkārt augošajiem kokiem, lai pastāvētu lielāka iespēja, ka putni, piemēram, peļu klījans turpinātu tur ligzdot arī nākamajā sezonā.
- 3 DZĪVNIEKU ALA** un tās apkārtnē mežā darbu laikā jā saglabā pēc iespējas nepārveidota, lai mazāk traucētu dzīvniekus un novērstu alas ieburšanu. Īpaši vērtīgas ir apšu veidotās alu sistēmas, kuras dzīvo arī lapsas.
- 4 MEŽMALA** ir pārejas josla no vienas ekosistēmas otrā, tāpēc tur valda liela sugu daudzveidība, kā arī bieži vien mežmalā ligzdo dažādi putni, kas barojas laukos, piemēram, dzeltenā stērste.
- 5 PAAUGA** jeb mazie kociņi tiek saglabāti grupās, lai nodrošinātu dabisku meža atjaunošanos un labvēlīgus apstākļus dažādu augu un dzīvnieku izdzīvošanai, kā arī mazinātu izcirtuma ietekmi uz meža vidi un ainavu.
- 6 MITRA IEPLAKA** nodrošina dzīves vidi sugām, kas nespēj augt sausos apstākļos. Saglabājot apaugumu, noņemums ir pietiekams, lai, piemēram, smaržīgo zemessomenīti pasargātu no tiešas saules iedarbības un bojāejas.
- 7 ŪDEŅU ALZSARGZONA** veidojas kā saglabāto koku joslas gar dažādām ūdenstilpēm, kas pasargā upju un ezeru krastus no erozijas, ūdeni – no piesāņojuma, kā arī rada tā tuvumā mītošajām sugām labvēlīgu noņemumu.
- 8 SAGLABĀJAMO KOKU GRUPA** veicina tāda mikroklimata saglabāšanu, kāds tas bijis mežaudzē pirms ciršanas. Grupā augoši koki ir arī noturīgāki pret vēju un mazinā izcirtuma ietekmi uz meža ainavu.
- 9 ATMIRUŠIE KOKI** kalpo par dzīvnieku daudzām ķerpi, sūnu, sēņu, kukaiņu un gliemju sugām, piemēram, bērzu briežvabolei. Nokaltušus stāvošus kokus, kas ir tuvu ceļiem vai elektrolinijām, apzāģē kā augstos celmus.

Par AS "Latvijas valsts meži"

Pašreiz atrodies AS "Latvijas valsts meži" (LVM) apsaimniekotajā teritorijā. LVM pārvalda un apsaimnieko 1,62 miljonus hektāru zemes, kur iekas vairāk nekā 300 bezmaksas atpūtas vietas.

Ik gadu Latvijas valsts mežos tiek iestādīti vairāk nekā 10 000 ha jauna meža, kas nākotnē veicinās aktīvāku CO₂ piesaisti no atmosfēras.

Kontaktinformācija

AS "Latvijas valsts meži"
Zemgales reģions
Tālrunis: +371 63007166

Informācija sagatavota 2025. gadā
Ārkārtas tālrunis: 112

**MANA
LATVIJA
MANA
ATBILDĪBA**

→ **ESI VĒRĪGS!**
Protams, visas dabas vērtības visbiežāk nav sastopamas vienuviet. Tās var atrast, uzmanīgi lūkojoties un pastaigājoties dabā!

LATVIJAS VALSTS MEŽI
KOKSNE • STĀDI • ATPŪTA

Novecojuši likumi spiež koksni «sapūdēt mežā»

**VIDEO › Zemkopības ministrija
dzen cauri izmaiņas koku
ciršanas noteikumos, ignorējot
Satversmes tiesas lemtu**

 Apollo.lv ziņas

2025. gada 14. septembris 22:00

 Noklausies

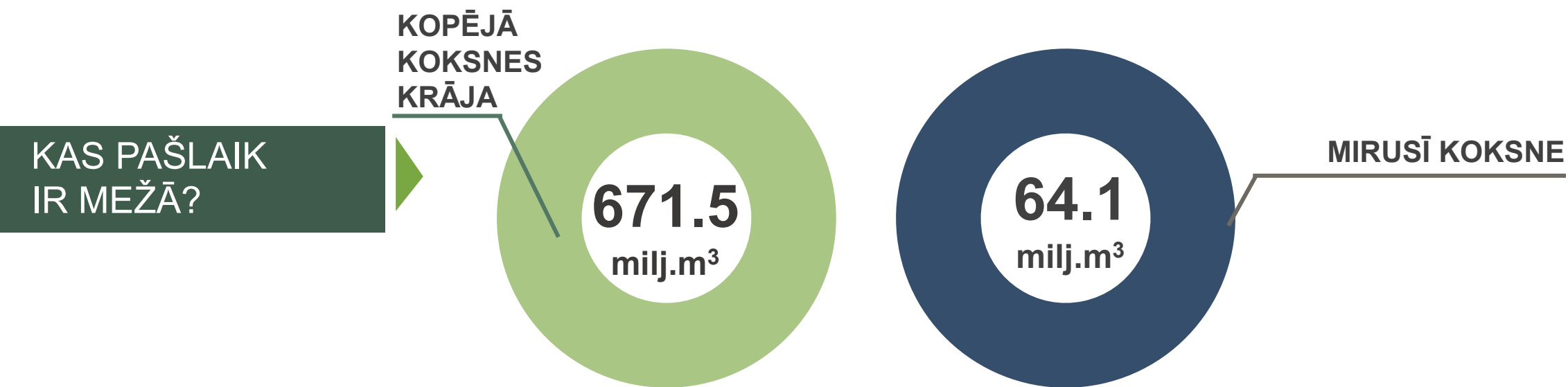

MRM rezultāti – atmirusī koksne (pa visām sugām kopā)

Latvijas mežaudzēs atrodas 64.10 ± 1.29 milj.m³ atmirušās koksnes, kas vidēji ir 19.77 ± 0.37 m³·ha⁻¹

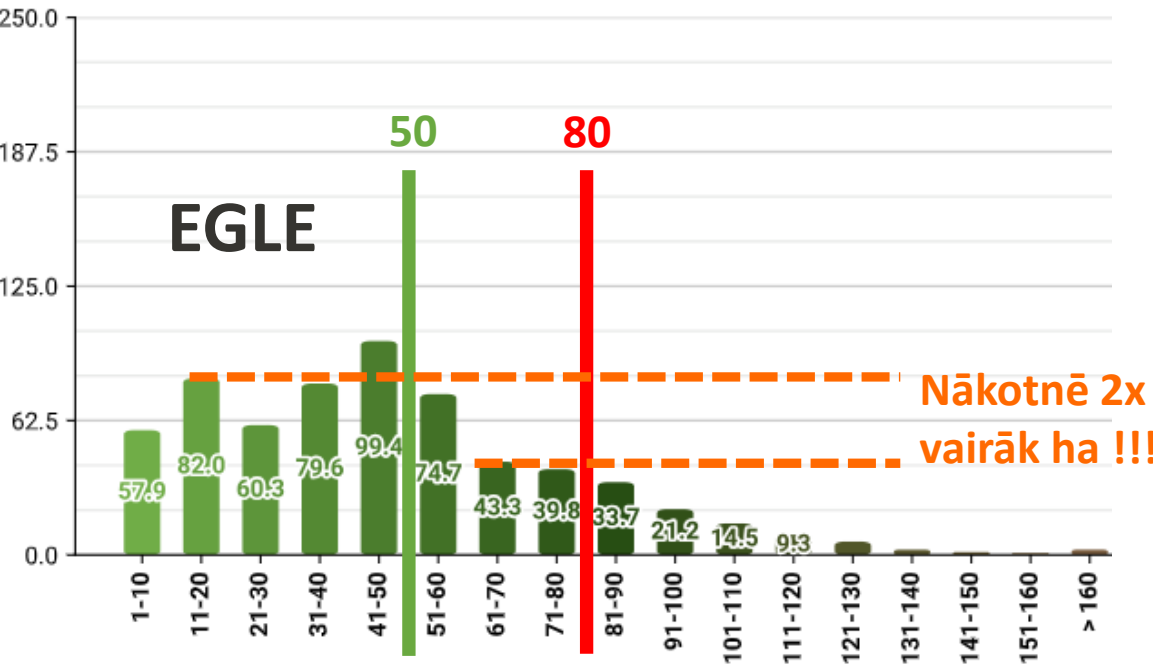
Pēdējo 16 gadu laikā atmirušās koksnes apjoms palielinājies par 7.70 milj. m³ jeb 13.7%

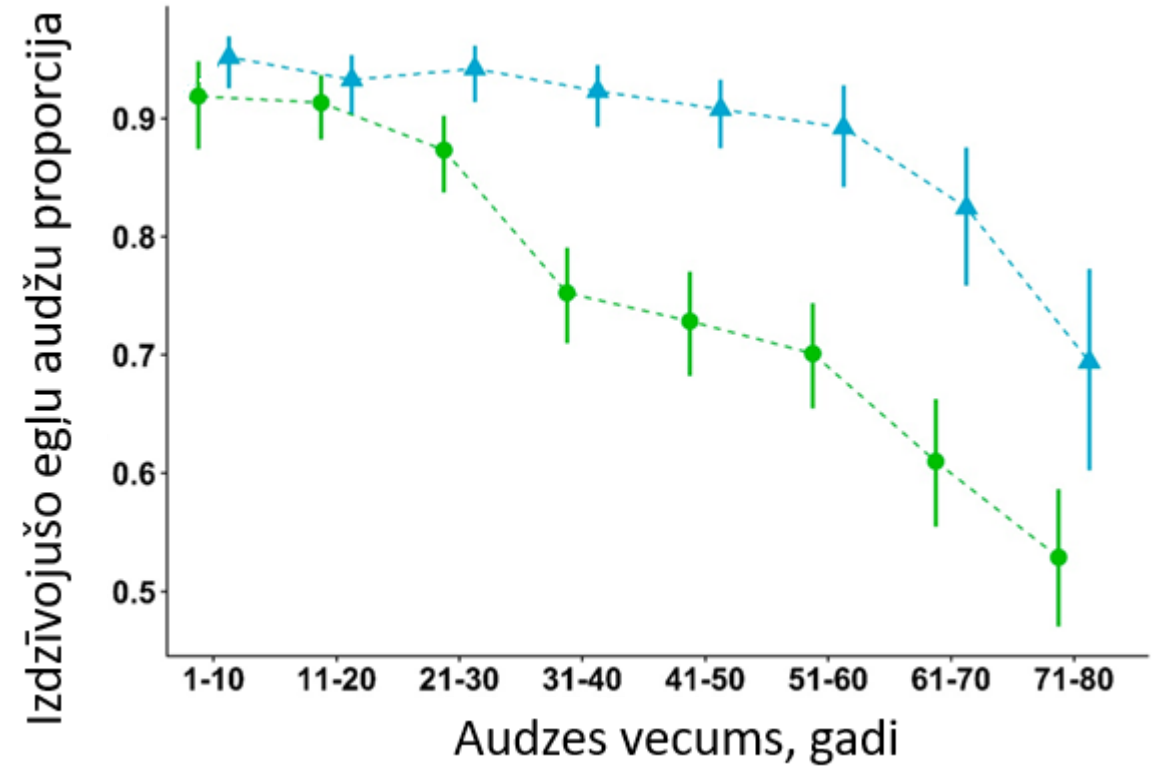
80 gadu vecas normas kontrastē ar šodienu – egļu audzes iet bojā!

- IETEICAMAIS VECUMS, gadi
- ATĻAUTAIS VECUMS, gadi

Egles mežaudžu vecumstruktūra pēc platības (tūkst ha), 2025

Source: AVOTS: MSI IV CIKLS

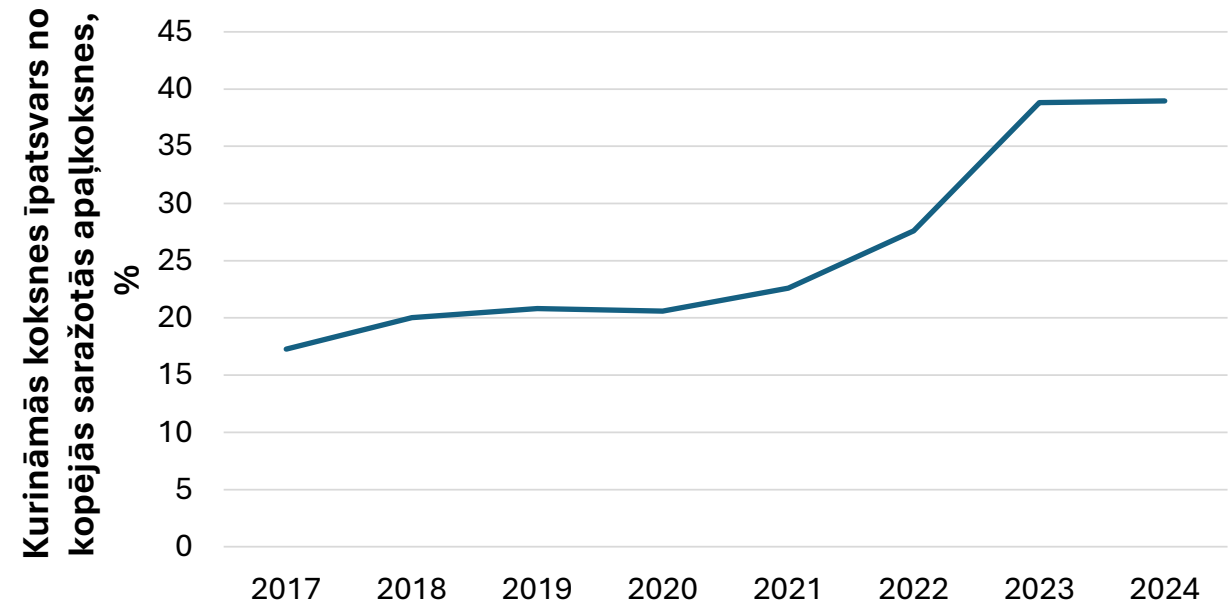
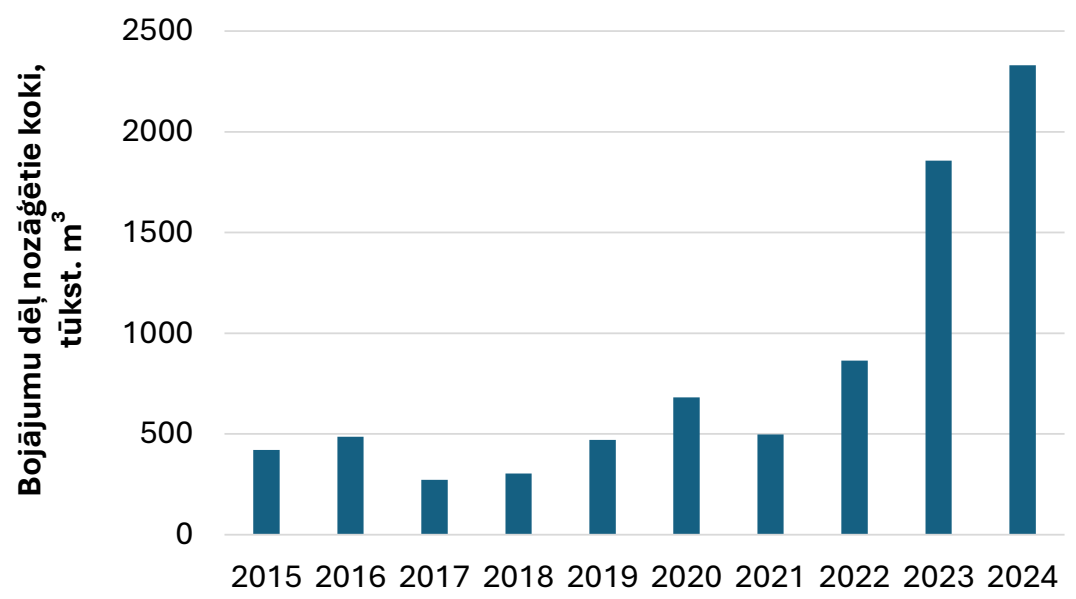
Izdzīvojušo egļu audžu proporcija veiksmīgā (zilā līnija) un neveiksmīgā (zaļā līnija) gadījumā.

Pēc 50 gadu vecuma, arī ļoti veiksmīgā situācijā (meža masīvu maz skar vētras, mizgrauži) strauji samazinās vitālo, izdzīvojušos egļu audžu īpatsvars; mazāk veiksmīgā gadījumā tas notiek jau ievērojami ātrāk.

Vērtējums veikts, izmantojot vēsturiskos mežaudžu datus – vēsturiskā klimatā. Nākotnē sagaidāms dabisko traucējumu (vētras, mizgrauži) apjoma pieaugums – tātad vēl mazāk reāli izaudzēt vitālu audzi līdz 81 gada vecumam!

Bojājumi => Enerģētiskā koksne => Uztvertā «Zemā Pievienotā vērtība»

VMD dati

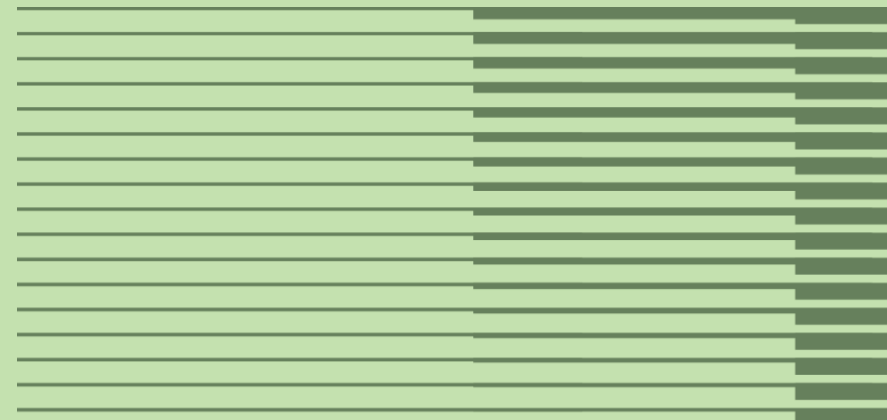
Lai to risinātu, nepieciešama izlēmība un atbildība

- Veco egļu audžu nomaiņa ar jaunām, vitālām un produktīvām mežaudzēm
- Profesionāla sugu izvēle, mistraudžu veidošana tam piemērotos apstākļos
- Tas kopā ļaus sasniegt gan ekonomiskos, gan ekoloģiskos mērķus

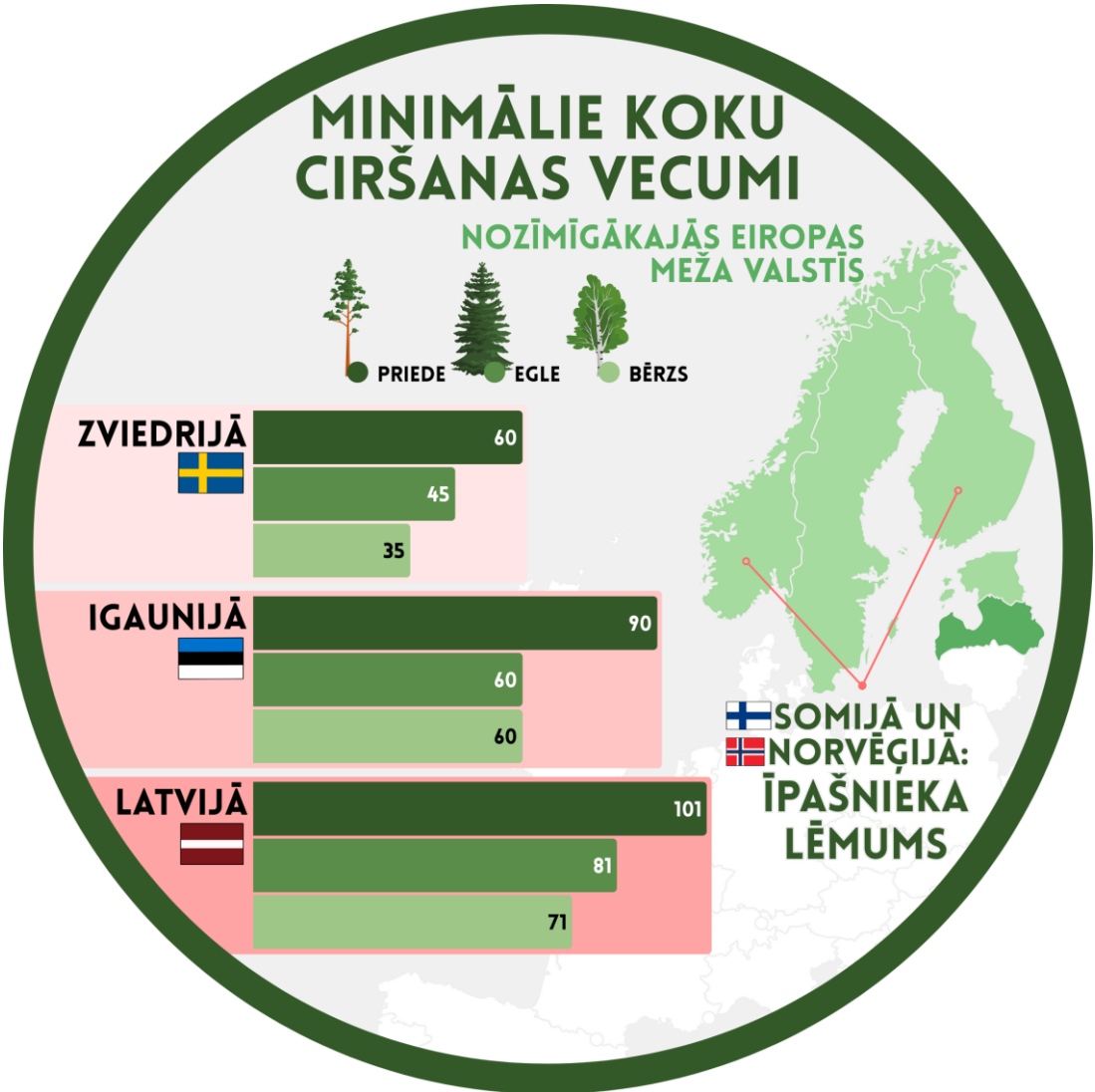

Kopš neatkarības atjaunošanas
ir nomainījušās paaudzes,
sabiedrība nobriedusi
brīvākiem lēmumiem

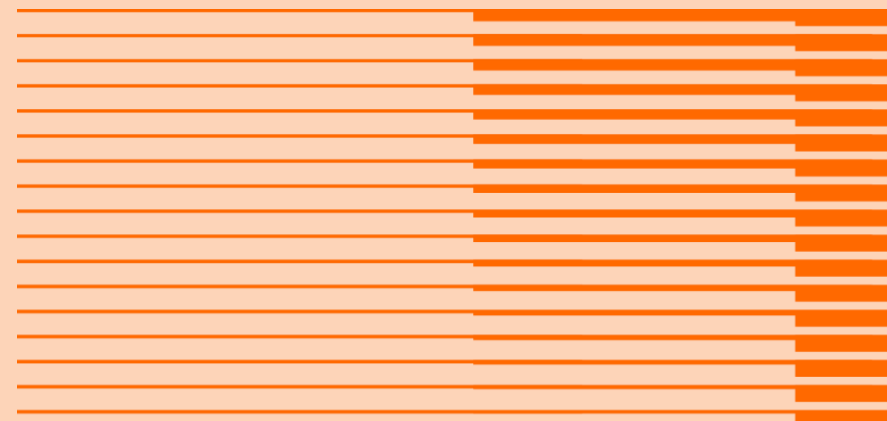

Aicinām zemes īpašniekiem ļaut pieņemt neatkarīgus un atbildīgus lēmumus

Reģiona drošība kā papildu izaicinājums

Jaunie "3 pīlāri" adekvātai konkurētspējai

VEIKTSPĒJA, ILGTSPĒJA UN DROŠĪBA

«SAPRĀTĪGA ILGTSPĒJA DROŠĀ EIROPĀ»

«Drošības miljards» no meža nozares pievienotās vērtības (3-5 gados)

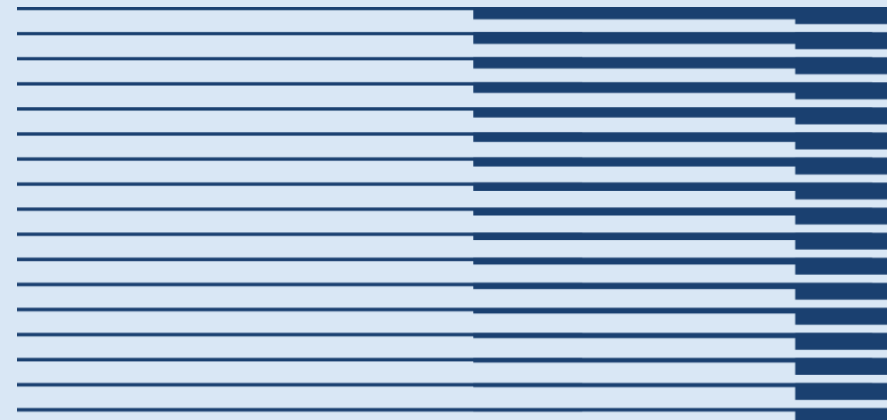
- Šobrīd ir iespēja mobilizēt Latvijas meža resursus, lai nosargātu savu valsti – līdzīgi kā pēc dibināšanas 20-tajos gados un pēc neatkarības atjaunošanas 90-tajos gados
- Šajos ģeopolitiskajos apstākļos esam nonākuši ļoti bīstamā situācijā, kad ir **risks pazaudēt savu valsti un līdzekļu aizsardzībai trūkst**
- Tai vietā, lai iedzītu sevi milzīgu parādu jūgā, mums ir **iespēja naudu aizsardzībai nopelnīt pašiem!**

**Resursu mobilizācija
– valsts aizsardzībai**

Svarīgi panākt kopīgu Ziemeļvalstu pozīciju

Būtiska loma ir Ziemeļvalstu kopīgai nostājai

- Bioekonomika ir Eiropas ekonomiskās noturības un drošības pamatā
- Tiesiskais regulējums un sociālais līgums ilgtspējīgai zemes izmantošanai
- Ziemeļvalstu reģionam ir nepieciešami īpaši noteikumi, lai turpinātu pienesumu un saglabātu līderpozīcijas meža nozarē

*SIMBOLISKS LV
PIEMĒRS:
Dabas vērtību un
bioekonomikas
līdzāspastāvēšana
(Ūpis un bērza
saplāksnis)*

Normatīvais ietvars jāpielāgo šī brīža vajadzībām mūsu reģionā (1)

- Piem., šobrīd tiek aktualizēta **Latvijas klimatneitralitātes stratēģija 2050**, kurā ietverts arī šāds vērtējums:

- **Mežu platība**

Salīdzinot ar 20. gs. pirmo pusi, kad mežainums Latvijā bija 23 %, laika gaitā līdz mūsdienām⁵⁵ tas ir dubultojies un sasniedzis gandrīz 53 % (aizņem 92 % no kopējās meža zemes⁵⁶, 3 575 tūkstoši ha, no kuriem meža platība bez saimnieciskās darbības ierobežojumiem - 2 193 tūkst. ha). Meža platību pieaugums prognozējams arī turpmāk, jo turpinās lauksaimniecībā neizmantoto zemju dabiska aizaugšana, kā arī to apmežošana. Ikgadējais kopējais koksnes krājas pieaugums pēc pašreizējiem aprēķiniem ir ~ 26 milj. m³ gadā. Izcirstā platība pēdējā desmitgadē - 2007. - 2017. gadā ir samazinājusies no 138 tūkst. ha līdz 94 tūkst. ha.

Koksnes resursi Latvijā tiek iegūti, lai ražotu un eksportētu dažādus koksnes produktus (koksne un tās izstrādājumi, koka mēbeles, koka būvkonstrukcijas, papīra un kartona izstrādājumi), bet koksnes blakusprodukti no koksnes pārstrādes un mežsaimniecības procesiem tiek izmantoti kā energoresurss.

5.5. Resursu izmantošana

Attiecībā uz resursu izmantošanu būtiski faktori ir bioekonomikas potenciāls, resursu izmantošanas efektivitāte, mājsaimniecību patēriņa paradumi, rūpniecisko ražošanas izejvielu izmantošana, kā arī atkritumu apsaimniekošana.

- **Bioekonomikas potenciāla attīstīšana**

Bioekonomika nodrošina integrētu pieeju uz zināšanām balstītas ekonomiskās izaugsmes, sociālās labklājības un vides aizsardzības iekļaušanai lauksaimniecībā, mežsaimniecībā un zivsaimniecībā, ievērojot aprites ekonomikas pamatprincipus, efektīvāku dabas resursu izmantošanu. Daži no iespējamajiem bioekonomikas attīstības virzieniem ir atkritumu apjoma samazināšana pārstrādē un fosilo resursu aizstāšana ar bioresursiem, tostarp bioloģiski noārdāmo materiālu izmantošana. Latvijas ekonomika lielā mērā ir atkarīga no neatjaunojamiem fosilajiem resursiem, un tas skar ne tikai ekonomisko, bet arī vides un valsts drošības aspektu.

Viens no principiem bioekonomikas nozaru attīstībā ir ražošanas un SEG emisiju atsaiste ilgtermiņā (samazinās SEG emisijas uz vienu saražotās produkcijas vienību). Meža apsaimniekošanā ir būtiska ilgtermiņa rīcība SEG emisiju un CO₂ piesaistes optimizēšanai nākotnē. Latvija ir bagāta ar koksnes resursiem. Koksnes produkcija ir viena no ZIŽIMM sektora kategorijām, kas piesaista CO₂ emisijas. Vienlaikus ar tiešanos uz klimatneitralitāti iespējams veicināt un sasniegt arī bioekonomikas mērķu izpildi, piemēram, attīstot koksnes resursu izmantošanu produktu ar augstu pievienoto vērtību ražošanai, t.sk., arī eksporta vajadzībām.

Latvijas stratēģija klimatneitralitātes sasniegšanai līdz 2050. gadam

Normatīvais ietvars jāpielāgo šī brīža vajadzībām mūsu reģionā (2)

- Arī **Igaunijā** un **Zviedrijā** notiek darbs pie normatīvo aktu uzlabošanas zemes izmantošanas jomā:

Rohetiigri Maakasutuse teekaart 2040

Runājot par klimata pārmaiņu cēloņiem un mazināšanu, ir svarīgi saprast, ka vissvarīgākais ir samazināt kopējās emisijas, un daļa no tā ir atteikšanās no fosilā oglekļa izmantošanas, lai apturētu ilgstoši uzkrātā oglekļa nonākšanu atmosfērā. Viens no pirmajiem un ātrākajiem risinājumiem, lai apturētu fosilā oglekļa pievienošanu, ir tā vietā izmantot biogēno atjaunojamo oglekli, kas saistās ar koku augšanu un tiek uzkrāts koksnes izstrādājumos. Papildus fosilā oglekļa aizstāšanai biogēnais oglekļa cikls un mežu apsaimniekošana ļauj mums radīt situāciju, kurā no atmosfēras tiek piesaistīts un izturīgos produktos uzkrāts vairāk oglekļa, nekā tajā tiek izlaists.

Nav saprātīgi eksportēt izejvielas no valsts, un prioritāte jāpiešķir pievienotās vērtības radīšanai vietējā līmenī. Viens no priekšnosacījumiem investīciju lēmumam par papildu valorizācijas radīšanu ir koksnes pieejamība un stabilitāte. Nespēja valorizēt mazvērtīgu koksni samazina koksnes izstrādājumos piesaistītā oglekļa daudzumu LULUCF ziņojumā.

<https://maakasutus.rohetiiger.ee/wp-content/uploads/Rohetiiger-maakasutuse-teekaart.pdf>

Publicerad 28 augusti 2025

Slutbetänkande av 2024 års skogspolitiska utredning.

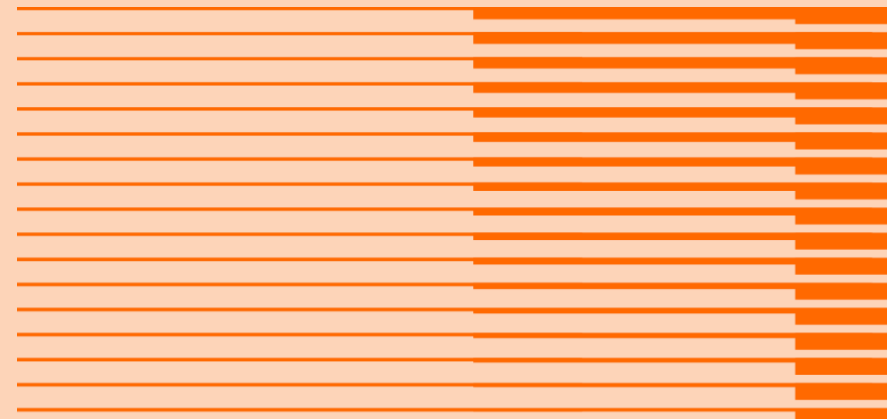
Visas izmeklēšanas mērķis ir izstrādāt atbilstošu nākotnes meža politiku, kas veicina ilgtermiņa ilgtspējīgu un konkurētspējīgu mežsaimniecību, palielinātu mežu pieaugumu un ilgtermiņa piekļuvi ilgtspējīgai meža biomasai, lai pilnībā veicinātu klimata pāreju, kā arī darbvietu radīšanu un izaugsmi visā valstī.

<https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/statens-offentliga-utredningar/2025/08/sou-202593/>

Tas viss ir sarežģīti...

Bet ko tālāk?

Aicinājums studentiem, mācībspēkiem un politikas veidotājiem

- Iedziļināties meža nozares sarežģītībā un dinamikā, izprast Latvijas un Ziemeļvalstu unikālo situāciju uz Eiropas un pasaules fona
- Lai patiešām «neapēstu zemeslodi», aprites un bioekonomika ir īstais risinājums visiem, tikai ne visi ir gatavi to atzīt un rīkoties – mūsu reģionam ir lielas priekšrocības
- Atbildīgi novērtēt ģeopolitiskos riskus mūsu reģionā, lai tālāk līdzdarbotos valsts un nācijas drošībai nepieciešamajos pasākumos
- Būt drosmīgiem piedāvāt patiesā ilgtspējā balstītus risinājumus Latvijas nākotnei – reāli iespējamus kompromisus sabiedrības drošībai, labklājībai un dabas vērtību saglabāšanai

**Latvijas
Finieris**

MĒS VEIDOJAM SAKOPTU, NEATKARĪGU UN PĀRTIKUŠU LATVIU
AS "LATVIJAS FINIERIS" KOKAUDZĒTAVA "ZĀBAKI"